

Situació actual de les Germandats a l'Arxidiòcesi de Barcelona"

Mossèn Gregori Manso, Delegat diocesà de Germandats i Confraries de l'Arxidiòcesi de Barcelona

La Diòcesi de Barcelona rica en associacions gremials d'ajuda mútua durant l'Edat Mitja i que s'han anat esmoreït al llarg dels segles fins arribar a una situació de quasi desaparença després del Vaticà II. Restant, avui com a vestigi la Confraria de Sant Marc Evangelista que data de 1202. Eren Confraries que es reunien entorn d'un Sant Patró i que a més de celebrar el culte al Sant, s'ajudaven en la formació i en les necessitats econòmiques dels confreres, especialment en els casos de viduitat i d'orfandat; així com en l'enterrament i els sufragis per els difunts.

La conquesta dels drets socials i les associacions sindicals van deixant obsoletes les Confraries gremials que es resisteixen a morir i es mantenen potenciant la vessant del culte i deixant al marge la basant formativa i molt minvada la vessant d'ajuda mútua.

El nacional-catolicisme va crear molta confusió en l'expressivitat de la religiositat popular i aquesta va ser víctima primera d'una certa aplicació de les reformes aprovades pel Concili Vaticà II; així, a l'Arxidiòcesi, durant els anys seixanta del segle passat l'activitat dels confreres originària desapareix o resta hivernada a l'espera de temps millors. Desapareixen les Processons de la Bona Mort del Divendres Sant a Barcelona, del Silencia el dijous Sant a Badalona, les de l'Hospitalet, Barberà del Vallés,... algunes imatges i passos es venen a d'altres esglésies de l'Estat, restant, d'altres, en magatzems poc propicis o desapareixen de la vista del poble fidel.

Curiosament la immigració, especialment l'andalus, molt nombrosa a la diòcesi, que no ha perdut les seves expressions de la religiositat popular, manté la devoció personal als seus Cristos i a les Doloroses i Esperances i tot que estan en un ambient no propici, per l'atmosfera pastoral que es respirava, comencen les seves processons, aportant el nou estil: "Hermandad de Nazarenos de Nuestro Padre Jesús del Gran Poder y Esperanza Macarena", ha celebrat el 41.é. aniversari, el barri de Can Puiggener de Sabadell, Confraria del "15 + 1" de l'Hospitalet de Llobregat. Després Badalona, Mataró, etc.

L'Església a Barcelona entra en un temps de crisi. El clergat que, en general, i per fidelitat a l'Evangeli en aquell moment històric havia deixat de banda la Religiositat Popular es troba que el buit deixat comença a omplir-se per una altra amb una expressió diferent a la viscuda a la Diòcesi: s'abandona l'austeritat del romànic i es troba amb el recargolament del barroc. És una espècie de salt mortal difícil de digerir. Comença un procés de desacord entre uns col·lectius de laics i els preveres.

A l'entorn de la transició es potencien i molt tota mena d'associacions, és el moment àlgic de l'associacionisme arreu, especialment als barris on viuen els nous ciutadans de Catalunya i així comencen las "Peñas Flamencas" i es potencien les "Casas regionales" que aglutinen entorn de les celebracions patronals, del cant i del ball molta gent; el cant i el ball porten en si mateixos un cert ritual religiós que amb el temps s'anirà plasmant en "Asociaciones rocieras andaluzas" que es van decantant cada cop més per ser més germandats que associacions per el ball i el cant. La pròpia Germandat té incorporat el ball i no s'entén una celebració rociera sense el cant, fonamentalment les "sevillanes". Les reformes del Dret permeten inscriure's amb summa facilitat a tota mena d'associació que no

vagi contra el dret; així la Generalitat aprova estatuts de moltes Associacions amb finalitat religioses i camuflades sota l'aparença cultural.

De cop a la Diòcesi ens trobem un munt de germandats, creades per laics (creients i no creients) que demanen tota mena d'acompanyament religiós condicionat pel mimetisme del que es fa al seu lloc d'origen però que no tenen estatuts canònics. El clergat no està preparat per assumir aquest servei, es viuen moments de confusió sobre l'evangelització, i les noves associacions apareixen com blindades a les aportacions o reflexions que es puguin fer des de la Diòcesi. I els dirigents, per la seva banda, són mes protagonistes que gent de diàleg. Es viuen moments de des-encontre.

Mentre tant van despertant algunes confraries de la Diòcesi: Sant Marc Evangelista, dels mestres Sabaters, (Sant Marc no ha interromput mai el Culte) i les activitats de Sant Rita, que aglutina vídues, la Mare de Déu de l'Olivera, del gremi de l'oli, el Patronat de la Setmana Santa de Badalona que retorna la Processó del Silenci.

A Barcelona ciutat no acaba de reeixir cap confraria penitencial que possibiliti que la processó del Divendres Sant processioni un Sant Crist. Encara n'hi dos processons el mateix dia i amb poca diferència d'hora i, gairebé amb coincidència de recorregut: La Germandat de "Ntro. Padre Jesús del Gran Poder y Esperanza Macarena" y la Confraria de "Ntra. Sra. de las Angustias".

A l'inici del any 1996 s'inicia el moviment de coordinació que ens porta al moment actual. Unes quantes persones, representants de confraries i germandats, comencen una coordinació amb la finalitat de potenciar el sentit religiós de tota associació confrare i de cercar el seu reconeixement al Bisbat de Barcelona. Són els representants de les germandats i Confraries de: Hdad. de Ntro. Padre Jesús del Gran Poder y la Virgen de la Esperanza Macarena, la Cofradía de la Virgen de las Angustias, La Hdad. del Stmo. Cristo Redentor y la Virgen de la Soledad de Badalona (Llefià), la Cofradía de la Virgen de Gracia de Carmona, la Cofradía de la Vera Cruz de Santa Coloma de Gramanet y posteriorment la Confraria de Sant Marc Evangelista de Barcelona.

Els representants d'aquestes germandats i confraries fan una demanda al Bisbe de Barcelona que nomeni algú per a poder treballar aquest camp de la pastoral. El nomenament arriba el mateix any 1996, amb el títol de "Coordinador diocesà de Germandats i Confraries" i amb la missió d'acompanyar tot aquest moviment, clarificar situacions i coordinar les diverses realitats.

Els representants de les Confraries i Germandats van fer un treball d'aproximació a les altres realitats confreres i poc a poc el nombre de confreres que participen en les trobades mensuals va sent més gran i així va sorgint el que avui anomenem Consell General de Germandats i Confraries de l'Arxidiòcesi de Barcelona que aglutina unes 80 Germandats i Confraries. L'any 1999 s'aprova l'Estatut del Consell on apareix definit més com si fos una confraria més, que com una coordinadora d'associacions, fet que en aquest moment està en procés de correcció i apareix, també, com a òrgan assessor del Bisbe diocesà i alhora el Coordinador Diocesà passa a ser Delegat Diocesà, potenciant molt més la seva missió pastoral, forma part del Consell Diocesà en representació del Bisbe..

Delegació Diocesana i Consell General de Germandats i Confraries han sigut i són dos instruments positius en aquest camp de la pastoral i l'evangelització. És bo que Germandats i Confraries de penitència i de glòria treballin juntes, van néixer juntes, han continuat juntes i no s'ha produït cap mena de problema. El Consell programa i coordina activitats diocesanes (recessos, processó de la Immaculada (Patrona del Consell), coordina programacions, celebració de les Glòries de Maria a l'entorn de la Mare de Déu del Roser, el Via Crucis per la Quaresma, organitza les cantates dels cors de les Germandats amb la finalitat de recollir diners tant per les activitats de Càritas Diocesana com per les activitats de

l'Associació de Sant Josep de la Muntanya) i participa com a tal en les processons del Corpus Christi i de la Mare de Déu de la Mercè. Després cada Germandat i Confraria segueix la seva dinàmica decidida per les pròpies Juntes de Govern i aprovades per les Assemblees de confreres.

El President del Consell General de Germandats i Confraries de l'Arxidiòcesi, forma part del Consell Pastoral Diocesà.

El Delegat participa en els actes del Consell General i té vida pròpia: es troba amb els diversos consiliaris, té trobades amb les juntes que ho sol·liciten, ajuda a la redacció d'estatuts amb la finalitat d'uniformar tots els estatuts diocesans, cerca la vivència de la espiritual cristiana, la fidelitat al culte cristià i la formació i sensibilitza de la programació diocesana tant al Consell General, com a les Germandats i Confraries; també participa en les trobades de Delegats a nivell estatal.

En el nostre treball conjunt, Consell General de Germandats i Confraries i Delegat diocesà, què constatem?

1.- Que si be les Germandats i Confraries són, per definició estatutària, associacions que promouen el culte privat o públic en nom de l'Església, no hem arribat encara a assolir què vol dir aquest concepte. Per aquesta situació de confusió s'ha de realitzar tot un treball, i ho estem fent, perquè aquesta finalitat base dels diversos estatuts sigui entesa com a do i com a tasca. Primer els confreres han d'entendre que el seu reconeixement és un acte de confiança de l'Església diocesana de Barcelona i que ho han de viure com a tal, sense interferències de l'exterior (religiós o civil); i, per tant, que han de passar de simples espectadors a assumir que com a confreres han de cercar el creixement espiritual personal i comunitari per a poder oferir a Déu el culte que li és agradable, que com sabeu no és altre que el coneixement i vivència de l'amor que Jesucrist ens té. La materialitat del culte ha de ser expressió de la vivència espiritual interior.

2.- En aquesta mateixa línia, i donat que les Germandats i Confraries són, ara per ara, un dels moviments diocesans que més gent aglutina: som centenars d'associats i, en determinats moments (celebracions, processons, romeries) arribem i aglutinem a milers i milers de persones. També és tasca, doncs, de les Germandats i Confraries treballar per prendre consciència que tots aquests que venen i que són amb nosaltres no són mers espectadors, sinó destinataris espirituals de la nostra missió. S'ha de pensar, també, en ells quan programem.

3.- Tot i que als llibres d'associats figura molta gent, la realitat ens fa palesa que els qui realment estan compromesos amb la Confraria són pocs. N'hi ha gent ferma i compromesa són, en general, les Juntes de Govern i d'altres que mostren la seva estimació al patró treballant, sense hores, pel bé de la Germandat. Cal realitzar un treball de dinamització dels membres de les germandats i confraries i això ens està demanant formació

4.- Respecte a les Juntes de Govern s'ha de realitzar tot un treball de sensibilització per a que puguin realitzar la seva tasca amb esperit cristià:

4.1 .- Així, cal entendre que a tota comunitat cristiana, una germandat o confraria ho són, tot càrrec és un servei i així eliminaríem tota mena de protagonismes i arbitriats que, en algunes Confraries i germandats, tant de mal ens fan.

4.2.- També descobriríem que són els directius, amb el consiliari qui han d'ajudar a entendre la Germandat i Confraria com a Església diocesana, col·laborant en el treball

pastoral i potenciant el desig del coneixement de Jesucrist com a centre de la vida d'un creient.

És important aquest aspecte, perquè tots els confreres al posar-se la medalla o la vesta poden caure en l'error que així ja fan professió de fe cristiana i la realitat ens mostra que una vegada guardada la medalla i doblegada la vesta i es passa a la vida real, en determinats casos de fet i dit es fa professió d'agnosticisme o d'ateisme real.

5.- Hem d'ajudar a entendre que la fe ha d'ésser el centre que posi en acció tota la nostra vida i en tots els àmbits on es realitzi (família, carrer, treball, amics, confraria, etc.). Amb una secularitat tant desenvolupada i potenciada, estem cridats a tenir una doble vida, on la dinàmica la marqui l'egocentrisme i no la fe en Crist-Jesús. Així els principis del plaer, de l'èxit i del poder tenen, moltes vegades, més motivació que el seguiment, com a deixebles, de Nostre Senyor Jesucrist.

6.- És aquesta una immensa tasca que a l'Arxidiòcesis hem començat a afrontar amb la creació de quatre grups de treball (Besòs, Llobregat, Barcelona centre i Mataró) ja han sigut convocades totes les Germandats i Confraries, excepte la zona de Mataró que es començarà al setembre proper, i que no té altre finalitat que potenciar el Crist-centrisme de les nostres associacions mitjançant l'estudi i coneixement espiritual de Nostre Senyor Jesucrist a través de l'estudi de l'Evangeli.

7.- Dins d'aquesta tasca, ja encetada, de potenciar el sentit del culte públic, de comunió amb l'Església diocesana, de formació litúrgica i de fonament de l'espiritualitat cristiana; el consiliari té un rol fonamental. No com a jutge, no com "actor convidat", sinó com a dinamitzador d'una tasca que afecta a tota comunitat confrare i a la que serveix, en el seu cas com a president en la dinàmica sacramental. Però, també, en el d'assessorar, formar, orientar i discernir.

Descrivia al començament que el des-encontre que s'havia produït entre presbiteri i dirigents, no per mala voluntat de ningú, sinó per falta de comprensió mútua. En aquests deu anys de treball conjunt Consell General de Germandats i Confraries i Delegat diocesà, la situació ha canviat: per part de molts preveres hi ha un desig de servir, de conèixer, de treball conjunt. També s'ha produït el canvi, que està possibilitant l'acostament per part de les Juntes de Govern. Estem caminat junts, els uns al costat dels altres, però encara no han acabat els recels, si continuem caminant junts i ens coneixem més, ens descobrirem que ens necessitem mútuament per a poder realitzar la missió que ens ha confiat l'Església de Barcelona a través del seu Pastor diocesà.

. Crec que en aquesta tasca de comprensió i treball conjunt, el Seminari ha de possibilitar-la. Les Germandats i Confraries hem vingut en dos dels actes més importants per a nosaltres, la Celebració del 150 aniversari de la proclamació del Dogma de la Immaculada i aquest 3er. Congrés, però el Seminari no ens ha cridat mai a parlar als seminaristes. I aquests seminaristes, si arriben a preveres, tard o d'hora entraran en contacte amb alguna Germandat i Confraria a qui hauran de servir. Seria bo que aquest contacte s'encetés des de l'etapa del Seminari.

Cornellà 3 de febrer de 2007.

Gregori Manso Santos.

Delegat Diocesă.